

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **JUDr. V. J.** zastoupeného JUDr. Vladimírem Jablonským, advokátem se sídlem 28. října 1001/3, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2006, č. j. 30 Ca 303/2005 - 56, které bylo vydáno ve věci žaloby žalobce proti rozhodnutí **Kolegia na úseku ochrany utajovaných skutečností při Nejvyšším státním zastupitelství v Brně**, se sídlem Jezuitská 4, Brno, ze dne 10. 10. 2005, č. j. KI 30/2005 - 10,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2006, č. j. 30 Ca 303/2005 - 56, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Včas podanou kasační stížností brojil žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti výše uvedenému usnesení Krajského soudu v Brně, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Kolegia na úseku ochrany utajovaných skutečností při Nejvyšším státním zastupitelství v Brně (dále jen „Kolegia“), ze dne 10. 10. 2005, č. j. KI 30/2005 - 10. Tímto správním rozhodnutím byl zamítnut opravný prostředek proti rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu ze dne 20. 6. 2005, č. j. 1010/2005 - NBÚ/07-SO.

Krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že „za situace, kdy žaloba podaná u Krajského soudu v Brně směřuje proti rozhodnutí Kolegia na úseku ochrany utajovaných skutečností, kterým bylo rozhodnuto o opravném prostředku proti rozhodnutí správního orgánu, a to rozhodnutí ředitele NBÚ ze dne 20. června 2005, č. j. 1010/2005-NBÚ/07-SO, které je již předmětem soudního přezkumu v rámci správního soudnictví u Městského soudu

v Praze na základě žaloby, která byla podána dříve než žaloba u Krajského soudu v Brně, je dána překážka věci zahájené (litispendence). Protože není splněna jedna z podmínek řízení, Krajský soud v Brně žalobu podle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl.“

Ve své kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že Krajský soud v Brně nesprávně posoudil právní otázku překážky dříve zahájeného řízení. Překážka litispendence vychází ze zásady, že v téže věci nelze souběžně konat dvě a více řízení. Totožnost věci je určena totožností předmětu řízení, ale hlavně totožností účastníků řízení. Je pravdou, že stěžovatel podal žalobu k Městskému soudu v Praze, která je vedena pod sp. zn. 8 Ca 240/2005, nicméně tato žaloba napadá rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu ze dne 20. 6. 2005, č. j. 1010/2005 – SO a nikoliv rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 10. 2005, č. j. KI 30/2005 - 10. Účastníkem řízení u každé z obou žalob tak je jiná osoba na straně žalovaného. Městský soud v Praze projednává žalobu stěžovatele proti rozhodnutí Národního bezpečnostního úřadu, kdežto žalobou podanou u Krajského soudu v Brně se stěžovatel domáhá zrušení rozhodnutí Kolegia na úseku utajovaných skutečností. Totožnost řízení účastníků v tomto případě není dána.

Stěžovatel se rovněž domníval, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v rozporu se zákonem č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů (dále jen „zákon č. 148/1998 Sb.“), a představuje porušení článku 26 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Podle stěžovatele se odůvodnění rozhodnutí žalovaného prakticky omezilo pouze na konstatování, že se závěry Národního bezpečnostního úřadu ztotožňuje; není tedy dostatečně, jasně a řádně odůvodněno. Žalovaný podle stěžovatele staví rozhodnutí na neproověřených a nerelevantních informacích, nezohledňuje procesní pochybení Národního bezpečnostního úřadu. Stěžovatel namítal pochybení žalovaného spočívající v bezdůvodném klasifikování některých skutečností jako utajovaných, označených jako „Vyhrazené“. Tento postup chápal jako porušení čl. 38 odst. 2 Listiny. Stěžovatel dále považoval ustanovení § 36 odst. 8 zákona č. 148/1998 Sb. za protiústavní, neboť je koncipováno obecně, což představuje neúměrný průlom práv zaručených Listinou; rovněž podle něho neexistují kontrolní mechanismy v souvislosti s aplikací předmětného ustanovení.

S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhuje napadené usnesení krajského soudu zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení.

II.

Žalovaný v době podání kasační stížnosti již neexistoval, nemohl tedy k ní podat vyjádření. Neučinil tak ani žádný další orgán veřejné moci; žádný takový ostatně nebyl soudem k podání vyjádření vyzván.

III.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že v případě odmítnutí projednání žaloby krajským soudem přichází pojmově v úvahu pouze kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., nikoliv důvody podle písm. a), b), d) téhož ustanovení, které stěžovatel rovněž označil. Stěžovatel podal kasační stížnost z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu a uplatnil tak stížnostní důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Namítá, že krajský soud v rámci rozhodnutí o odmítnutí žaloby nesprávně posoudil právní otázku, dospěl-li k závěru, že v řízení o žalobě ve správním soudnictví proti rozhodnutí Kolegia na vydanému podle zákona č. 148/1998 Sb., v jeho znění účinném do 31. 12. 2005,

kterým bylo rozhodnuto o opravném prostředku proti rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu o stížnosti proti prvoinstančnímu rozhodnutí tohoto úřadu, je dána překážka litispendence, podal-li žalobce ve správním soudnictví již předtím žalobu proti zmíněnému rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu.

Protože je Nejvyšší správní soud zásadně vázán důvody kasační stížnosti, zaměřil se v dalším toliko na posouzení zákonnosti procesního postupu Krajského soudu v Brně.

Důvody, kterými by bylo třeba zabývat se *ex officio*, tj. takové důvody nezákonnosti usnesení o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e), které by odpovídaly kvalifikovaným nezákonnostem uvedeným v § 109 odst. 3 s. ř. s., Nejvyšší správní soud neshledal. Takovými důvody mohly být zmatečnost v řízení před krajským soudem, ovšem toliko zmatečnost z důvodů taxativně popsanych v § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu pro nesrozumitelnost nebo pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (ne však již jiná vada řízení před krajským soudem, i když mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí) a nicotnost rozhodnutí správního orgánu přezkoumávaného na základě žaloby krajským soudem.

IV.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o této kasační stížnosti není jeho úkolem posuzovat námitky související s řízením před žalovaným správním orgánem (konkrétně námitku, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v rozporu se zákonem a představuje porušení Listiny), nýbrž že je jeho úkolem primárně posoudit, zda procesní postup Krajského soudu v Brně byl zákonný.

Nejvyšší správní soud souhlasí s právním názorem stěžovatele, že předpokladem překážky již probíhajícího řízení je totožnost věci, která je dána nejen totožností předmětu řízení, nýbrž i totožností účastníků řízení (včetně případných právních nástupců). Krajskému soudu v Brně je proto nutné vytknout, že rozhodl o odmítnutí žaloby, aniž by se v odůvodnění napadeného rozhodnutí vůbec zabýval otázkou totožnosti účastníků řízení.

Krajský soud v Brně žalobu stěžovatele odmítl pro překážku věci zahájené, neboť stěžovatel rovněž podal žalobu k Městskému soudu v Praze. Na straně žalobce u každé z obou žalob tak byla podmínka totožnosti účastníků splněna, jinak je tomu ovšem na straně žalovaného.

V řízení před Městským soudem v Praze stěžovatel brojí proti rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu, ovšem v řízení před Krajským soudem v Brně je napadáno rozhodnutí Kolegia na úseku ochrany utajovaných skutečností při Nejvyšším státním zastupitelství v Brně, přičemž toto bylo zrušeno zákonem 413/2005 Sb. ke dni 1. 3. 2006, aniž by výslovně bylo uvedeno, kdo je jeho právním nástupcem, resp. zda právní nástupce Kolegia vůbec existuje.

Lze proto konstatovat, že pro určení totožnosti účastníků řízení je nezbytné řádně objasnit otázku procesního nástupnictví v řízení podle s. ř. s. a její vliv na to, zda lze z povahy věci pokračovat v řízení. Podle § 69 s. ř. s. *žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla*. Procesní nástupnictví u žalovaného v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu se tedy řídí nástupnictvím

v působnosti správního orgánu, který byl původním žalovaným, zjednodušeně řečeno nástupnictvím kompetenčním.

Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 28. 2. 2007, č. j. Nad 43/2006 - 73, vyslovil, že v žádném případě nelze dospět k závěru, že by ředitel Národního bezpečnostního úřadu byl právním nástupcem Kolegia. Ředitel Národního bezpečnostního úřadu stojí v čele úřadu a z tohoto titulu rozhoduje o řádném oprávněném prostředku proti rozhodnutí tohoto úřadu. Kolegium bylo naopak zřízeno při Nejvyšším státním zastupitelství k tomu, aby rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu přezkoumávalo, a to jako orgán nezávislý na Národním bezpečnostním úřadu. U ředitele Národního bezpečnostního úřadu tudíž nejde o správní orgán, na nějž by ve smyslu § 69 s. ř. s. přešla působnost Kolegia, nestanoví-li nic takového zákon výslovně a neplyne-li to ani implicitně z právní úpravy utajovaných skutečností účinné od účinnosti zrušení Kolegia. Výslovně tak zákon nestanoví a důvody k závěru o implicitním přechodu působnosti nejsou z ničeho patrné – daleko spíše je patrné, že zákonodárce výslovně upravil, jak bude naloženo s neskončenými řízeními před Kolegiem, avšak otázku soudního přezkumu rozhodnutí Kolegia již vydaných zákonodárce neřešil a zřejmě ani nijak jinak oproti předchozí právní úpravě řešit nechtěl, neboť podle všeho měl za to, že není jakéhokoli důvodu upravovat problematiku věcí ve správním řízení již skončených. Zákonodárce zkrátka zřejmě měl – z jeho pohledu vcelku logicky – za to, že Kolegium, jakožto fakticky správní orgán třetí instance, který měl podle původního (protiústavního) záměru zákonodárce nahradit soudní přezkum, po svém zániku žádného nástupce z hlediska své působnosti mít nemá, neboť nadále bude správní řízení ve věcech bezpečnostních prověrek klasické dvojinstanční s běžným soudním přezkum ve správním soudnictví podle s. ř. s.

O litispendenci by však nebylo lze hovořit ani za situace, kdyby na ředitele Národního bezpečnostního úřadu působnost Kolegia přešla. Ani takto dodatečně nastalá totožnost účastníků řízení a předmětu řízení by totiž nic neměnila na skutečnosti, že přezkoumávané správní rozhodnutí Kolegia (které fakticky bylo vydáno ve třetí instanci) bylo vydáno v jiném řízení než (druhoinstanční) rozhodnutí vydané ředitelem Národního bezpečnostního úřadu. Takto vedle sebe postavená rozhodnutí správních orgánů jsoucích ve vzájemném instančním vztahu nemohou být navzájem pojímána jako předměty řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, u nichž by vůbec připadala v úvahu litispendence, neboť nejsou a nemohou být nikdy totožné z hlediska svých předmětů, jde-li u jednoho rozhodnutí o výsledek přezkumu rozhodnutí druhého.

Soudní řád správní řeší otázku procesního nástupnictví žalovaného toliko pro případ, že působnost žalovaného přešla na jiný správní orgán (§ 69 s. ř. s.), neřeší však výslovně situace, kdy je správní orgán zrušen bez kompetenčního nástupce, což se stalo v posuzovaném případě.

Kolegium bylo zřízeno ke dni 12. 7. 2002 zákonem č. 310/2002 Sb., jímž byl novelizován zák. č. 283/1993 Sb. o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státním zastupitelství“). Do zákona o státním zastupitelství bylo vloženo nové ustanovení jeho § 7a, podle něhož se *při Nejvyšším státním zastupitelství zřizuje Kolegium na úseku ochrany utajovaných skutečností. Kolegium plní úkoly stanovené zvláštním zákonem.* Toto ustanovení odkazovalo na citovaným zákonem rovněž novelizovaný zákon č. 148/1998 Sb., do něhož bylo vloženo ustanovení § 77a – 77k. Z ustanovení § 77a vyplývá, že Kolegium bylo oprávněno přezkoumávat rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu, jimiž byla zamítnuta stížnost proti rozhodnutí Národního

bezpečnostního úřadu o nevydání osvědčení a proti rozhodnutí o nevydání potvrzení (§ 75 odst. 1, § 76 odst. 1 zákona č. 148/1998 Sb.). Ustanovení § 77k odst. 6 tohoto zákona vyloučilo soudní přezkum rozhodnutí Kolegia. Rovněž ustanovení § 73 odst. 2 tohoto zákona stanovilo, že rozhodnutí, opatření a jiné úkony podle tohoto zákona nepodléhají soudnímu přezkumu, s výjimkou rozhodnutí o pokutách. Ustanovení § 73 odst. 2 č. 148/1998 Sb. bylo zrušeno ke dni 30. 6. 2002 nálezem Ústavního soudu ze dne 12. 7. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 11/2000 (č. 322/2001 Sb.; č. 113, sv. 23 Sb. ÚS), v důsledku čehož nastala situace, kdy od 1. 7. 2002 bylo možné brojit proti rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu ve dvou liniích, a to jednak na základě žaloby správním soudem a dále i na základě opravného prostředku podaného ke Kolegiu, přičemž nebyl vyjasněn poměr speciální přezkumné pravomoci Kolegia k obecné přezkumné pravomoci správních soudů. Ústavní soud vyslovil, že *„ani specifika ochrany utajovaných skutečností nemohou vést k vědomé rezignaci na ústavní ochranu práv prověřovaných osob. Jestliže tedy čl. 36 odst. 1, 2 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy zaručují každému základní právo na spravedlivý proces a jestliže ze soudního přezkumu nesmí být vyloučen přezkum rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny, musí zákonodárce i v tomto případě garantovat přezkum správních rozhodnutí nezávislým soudním orgánem, byť nelze vyloučit nikoli běžný typ řízení, kterým bude jednotlivé případy dostatečně diferencovat.“* Ústavní soud dále v nálezu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 11/04 (č. 220/2005 Sb.; č. 89, sv. 37 Sb. ÚS), zrušil ustanovení § 77k zákona č. 148/1998 Sb. pro rozpor s ústavním pořádkem, neboť odporuje ústavně garantovanému právu na soudní ochranu (čl. 36 odst. 2 Listiny) a dále odporuje principům právní jistoty a předvídatelnosti práva vyplývajících z konceptu právního státu. *Obiter dictum* se zabýval i otázkou vhodnosti procesní souběžnosti prostředků k ochraně práv prověřovaných osob, tedy především nezbytností řízení před Kolegiem, a dospěl přitom prostřednictvím testu proporcionality k závěru, že řízení před Kolegiem *„nedostojí nárokům kritéria způsobilosti naplnění účelu (nebo také vhodnosti), dle něhož musí být příslušné opatření vůbec schopno dosáhnout zamýšleného cíle, jímž je ochrana jiného základního práva nebo veřejného zájmu. Jakkoli totiž umožňuje dosáhnout ochrany zájmu na bezpečnosti, není způsobilé dostát nárokům čl. 36 odst. 2 Listiny a zajistit soudní ochranu právům, jež mohla být v souvislosti s bezpečnostním prověřováním dotčena. Tento cíl umožňuje nejlépe dosáhnout soudní přezkum, jehož roli není sto přezkum prováděný Kolegiem nahradit. Za situace, kdy rozhodnutí Kolegia musí podléhat soudnímu přezkumu, je zjevné, že řízení před Kolegiem neobstojí ani z hlediska kritéria potřebnosti, protože musí být dále přezkoumáváno soudem a zavedení tohoto řízení jen rozšiřuje počet osob, které se seznamují jak s utajovanou skutečností (shodně viz i výše uvedenou odpověď ředitele NBÚ na položené otázky), tak se soukromými údaji o prověřované osobě (čl. 10 odst. 2 a 3 Listiny). Nutno dodat, že i z čl. 7 odst. 1 Listiny, garantujícího nedotknutelnost soukromí, plyne jak maxima omezení počtu osob, které se seznamují s informacemi o prověřované osobě (často vysoce intimní povahy), tak nutnost zajištění nezávislé kontroly celého procesu. Dle principu potřebnosti je povoleno použití pouze nejšetrnějšího - ve vztahu k dotčeným základním právům a svobodám - z více možných prostředků. Řízení před Kolegiem takovým prostředkem není. Protože Ústavní soud dospěl závěru, že řízení před Kolegiem nesplňuje kritéria vhodnosti a účelnosti, pozbylo smyslu zkoumat, zda by řízení dostalo principu přiměřenosti v užším smyslu. Ústavní soud pouze připomíná, že podle údajů NBÚ se bezpečnostní prověřování od listopadu 1998 do února 2002 dotklo 15 352 fyzických osob a 563 "organizací" (srov. usnesení č. 274 Bezpečnostní rady státu ze dne 27. 3. 2002 dostupné na www.vlada.cz). Řízení před Kolegiem je nadbytečné, přičemž s ohledem na nesplnění kritérií proporcionality nelze tvrdit, že tato nadbytečnost neškodí.“* Zákonodárce poté zákonem č. 413/2005 Sb. zrušil ke dni 1. 3. 2006 ustanovení § 7a zákona o státním zastupitelství, což mělo za důsledek zrušení Kolegia, jehož působnost nebyla svěřena žádnému jinému orgánu.

Nejvyšší správní soud se proto zabýval otázkou, zda lze v případě, kdy je správní orgán zrušen bez kompetenčního nástupce, odmítnout žalobu stěžovatele pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., anebo zda je třeba v řízení pokračovat pouze s jedním účastníkem řízení. Pokud by bylo lze odmítnout žalobu, bylo by rozhodnutí krajského soudu ve výsledku správné, jakkoli by spočívalo na nesprávném odůvodnění; v takovém případě by nebylo důvodu je rušit a postačilo by, aby nesprávné důvody rozhodnutí krajského soudu korigoval Nejvyšší správní soud v odůvodnění svého rozhodnutí. Nicméně rozhodnutí krajského soudu neobstojí ani z tohoto úhlu pohledu.

Soudy ve správním soudnictví poskytují ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob tak, že mimo jiné rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy správními orgány. V posuzovaném případě by aplikace ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. byla v rozporu se smyslem soudního řádu správního, neboť správní orgány by v takovém případě mohly vydávat rozhodnutí, která by nutila jejich adresáty se určitým způsobem chovat, a pokud by byl následně správní orgán zrušen bez právního nástupce, bylo by fyzickým či právnickým osobám znemožněno domoci se soudního rozhodnutí, zda rozhodnutí zrušeného správního orgánu bylo přijato v rozporu se zákony nebo ne. Takovým postupem by byl zcela popřen účel čl. 36 odst. 2 Listiny a soudního řádu správního jako provedení tohoto ústavního ustanovení v rovině jednoduchého práva, neboť by nebylo možné poskytnout účinnou ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob, čímž by došlo k tzv. odmítnutí spravedlnosti - *denegatio iustitiae*. Fakticky by šlo o odmítnutí soudního přezkumu rozhodnutí vydaného správním orgánem, který v době vydání rozhodnutí existoval a měl zákonnou pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech osob, a tedy zasahovat do jejich právních pozic. Pokud by § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. byl takto – v neprospěch soudního přezkumu – vyložen, umožnilo by to státu, aby se soudnímu přezkumu určitých rozhodnutí vyhnul jednoduše tím, že by správní orgán, který je vydal, zrušil bez nástupce, na kterého by jeho působnost přešla. Takovýto výklad je nutno s ohledem na čl. 36 odst. 2 ve spojení s čl. 4 odst. 4 větou první Listiny odmítnout jako ústavně nekonformní, neboť nepřiměřeně omezuje ústavně zaručené právo na soudní přezkum rozhodnutí veřejné správy a nešetří podstaty tohoto základního práva, když toto právo fakticky odpírá.

Rovněž nelze přehlédnout, že v důsledku tohoto postupu by bylo znemožněno využít práva na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, pokud by někomu taková škoda vydaným správním rozhodnutím zrušeného orgánu vznikla (viz podmínka podle § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, která k odpovědnosti za škodu vyžaduje předchozí zrušení či změnění nezákonného rozhodnutí orgánu veřejné moci). I zde by tedy hrozil při výkladu, který by soudní přezkum za těchto okolností nepřipustil, nepřipustný zásah do práva ústavní povahy (viz čl. 36 odst. 3 Listiny).

Lze shrnout, že pokud by soudy odmítly meritorně se zabývat správním rozhodnutím v případě, že již neexistuje správní orgán, který je vydal, a že působnost tohoto zaniknuvšího orgánu nepřešla na žádný jiný orgán, došlo by tímto k zásahu do ústavně zaručeného práva na soudní ochranu podle čl. 36 Listiny.

Nejvyšší správní soud si je vědom skutečnosti, že v daném případě po určité období existoval z věcného hlediska nekoncepční paralelní přezkum rozhodnutí ředitele Národního

bezpečnostního úřadu jak příslušným správním soudem, tak i Kolegiem. Tato skutečnost však podle výše citovaného nálezu Ústavního soudu nemůže znamenat vyloučení soudního přezkumu rozhodnutí Kolegia, a to podle názoru Nejvyššího správního soudu ani za situace, kdy již bylo Kolegium zrušeno. Výluka ze soudního přezkumu by totiž v první řadě nebyla vůbec přípustná, neboť Kolegium rozhodovalo o otázkách týkajících se základních práv podle čl. 10 odst. 2 a 3 Listiny, což takovou výluku *a priori* vylučuje (viz čl. 36 odst. 2 věta druhá Listiny); nad rámec toho nutno poznamenat, že uvedená výluka ani není zákonně zakotvena (viz čl. 36 odst. 2 věta první Listiny).

Z důvodů výše uvedených lze uzavřít, že Krajský soud v Brně pochybil, pokud žalobu stěžovatele odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

V.

Nejvyšší správní soud za těchto okolností konstatuje, že shledal nezákonnost usnesení krajského soudu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť krajský soud nesprávně posoudil rozhodnou právní otázku. Proto Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo, než rozhodnutí krajského soudu zrušit a vrátit mu věc k dalšímu řízení (§ 110 s. ř. s.).

V dalším řízení krajský soud napraví (za předpokladu, že neshledá nějaké jiné, dosud najevo nevyšedší důvody pro nemeritorní vyřízení věci – Nejvyšší správní soud takové důvody v této chvíli nevidí) vytýkané pochybení, tedy věc meritorně projedná.

Pokud bude žaloba důvodná, zruší krajský soud napadené rozhodnutí Kolegia a případně i rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu nebo rozhodnutí Národního bezpečnostního úřadu (§ 78 odst. 3 s. ř. s.) a věc předá řediteli Národního bezpečnostního úřadu nebo Národnímu bezpečnostnímu úřadu, a to buď k dalšímu řízení, anebo (nebude-li důvodu další řízení vést) k jinému postupu.

V řízení bude jednat toliko se stěžovatelem jako jediným účastníkem řízení, neboť Kolegium – jak shora vyloženo – nemá procesního nástupce. Okolnost, že v dalším řízení bude jeho účastníkem toliko stěžovatel, nepředstavuje žádný problém z hlediska fungování veřejné správy ani z hlediska základních pravidel soudního přezkumu správních rozhodnutí. Ohniskem soudního přezkumu jsou jednak správní rozhodnutí samotné, jednak procedura správního řízení předcházející jeho vydání, tedy v obou případech skutečnosti, jež se odehrály v minulosti, a právní otázky vztahující se k minulosti. V tom se soudní řízení podle § 65 a násl. s. ř. s. liší od běžného občanského soudního řízení, a proto není ničemu na újmu, pokud v takto specifické situaci bude řízení vedeno i bez žalovaného. A ostatně je to veřejná moc, na ochranu před jejíž složkou (veřejnou správou) správní soudnictví existuje a jež rozhodnutím zákonodárce uvedenou situaci způsobila. Případná újma způsobená veřejné moci tím, že v řízení před správním soudem nebude moci hájit svoji procesní pozici, by proto šla k její tíži.

Nejvyšší správní soud rovněž dodává, že se neztotožňuje se závěrem krajského soudu, že po zániku Kolegia má soud ve správním soudnictví jednat s Nejvyšším státním zastupitelstvím, neboť při něm bylo Kolegium zřízeno. Z ustanovení již zrušeného § 7a zákona o státním zastupitelství sice zřízení Kolegia při Nejvyšším státním zastupitelství plyne, ovšem uvedené ustanovení nebylo ničím jiným než souborem norem o personálním složení Kolegia. To bylo složeno ze státních zástupců Nejvyššího státního zastupitelství navržených a po schválení vládou jmenovaných ministrem spravedlnosti, kteří však

při výkonu funkce člena Kolegia – jakkoli se výkon této funkce považoval za výkon funkce státního zástupce – byli nezávislí na státním zastupitelství a byli po dobu, na kterou byli jmenováni, z Kolegia v zásadě neodvolatelní. Zřízením Kolegia tedy zákon zřídil relativně nezávislý správní orgán, vázaný ovšem na Nejvyšší státní zastupitelství toliko svým personálním substrátem. Jeho zrušením s účinností od 1. 3. 2006 bez výslovné či implicitní úpravy kompetenčního a procesního nástupnictví, ať již univerzálního či dílčího, přestal existovat orgán, se kterým by soud ve správním soudnictví měl a mohl jednat jako s účastníkem řízení.

Nejvyšší státní zastupitelství nemá tedy nyní v řízení ve věci stěžovatele postavení, které by je privilegovalo ve srovnání s jakýmkoli jiným správním orgánem. Potřeboval-li by proto kupříkladu soud pro své rozhodnutí listiny, kterými disponovalo zrušené Kolegium, může si je opatřit, a to nepochybně i u Nejvyššího státního zastupitelství, pakliže jsou u něho takové listiny uloženy, ovšem postupem aplikovatelným i na jiné subjekty (§ 64 s. ř. s., § 129 odst. 2 o. s. ř.).

VI.

O nákladech řízení o kasační stížnosti krajský soud rozhodne v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2007

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu